

Datum
2023-10-26
Vår referens
Agneta Persson
Projektledare
agneta.persson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Strategi för kustskydd STK-2022-1380

Sammanfattning

I Handlingsplan för framtidens kuststad 2019–2023, godkänd av kommunstyrelsen, ansvarar stadsbyggnadsnämnden för aktiviteten att ta fram en strategi för kustskydd. Föreliggande *Strategi för kustskydd* ger inriktningen för arbetet med Malmös kustskydd. Syftet är att ge kommunens syn på översvämningsrisker till följd av stigande havsnivåer och att visa hur risken ska hanteras i stadens fysiska planering, exploatering och förvaltning. Strategin ska även visa hur Malmös befintliga bebyggelse kan skyddas. *Strategi för kustskydd* var föremål för remiss under december 2022 - mars 2023. Stadskontoret föreslår att kommunfullmäktige antar strategin.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige antar Strategi för kustskydd.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 231030 Strategi för kustskydd
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 230927 § 233 med Reservation (V)
- Strategi för kustskydd remissutlåtande
- Strategi för kustskydd inkomna yttranden i sin helhet
- Antagandehandling Strategi för kustskydd delen Planeringsinriktning rev 2023-10-27

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-11-28
Kommunstyrelsen 2022-12-07
Kommunstyrelseberedningen 2023-10-18
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-30
Kommunstyrelsen 2023-11-08
Kommunfullmäktige 2023-11-23

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och bolag
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Bakgrund och genomförande

Enligt plan- och bygglagen ska kommuner i översiktsplanen ge sin syn på klimatrelaterade risker och hur dessa kan minska eller upphöra, ställningstagande som därför kräver beslut i kommunfullmäktige. För att visa på en av Malmö stads klimatrelaterade risker, översvämning till följd av stigande havsnivåer, har stadsbyggnadsnämnden ansvarat för att ta fram en strategi för kustskydd. Detta har ingått som en aktivitet i den av kommunstyrelsen godkända Handlingsplan för framtidens kuststad 2019-2023: ”En långsiktig strategi tas fram med åtgärder för att skydda befintlig och ny bebyggelse, samhällsviktiga funktioner som exempelvis Malmö C, infrastruktur, allmänna reningsverk mm. Strategin ska omfatta förslag till insatser, prioriteringar, finansieringsfrågor och tidplan för åtgärder. Strategin ska ligga till grund för inriktningsbeslut för genomförande på kort och lång sikt.”

Föreliggande *Strategi för kustskydd* består av två delar:

Planeringsinriktning, som utgör antagandehandling, föreslår Malmö stads beslutade hållning och inriktning kring klimatanpassning för stigande havsnivåer. Planeringsinriktningen föreslår en planeringshorisont på 100 år samt att anpassningen ska ske succesivt och etappvis. Detta utgör grund för beslut om insatser, prioriteringar och tidplaner utifrån Malmö stads juridiska ansvar. Ytbehovet för det sammanhängande kustskyddet utpekats som Kustskyddsområde respektive Skyddsområde Sege Å i denna del. Dessa områden är inarbetade i översiktsplanen.

Planeringsunderlag utgör ett kunskapsunderlag som visar det analys- och utredningsunderlag som planeringsinriktningen bygger på. I denna del föreslås när i tid olika delsträckor kan ha ett skyddsbehov fram till 2125, samt hur dessa sträckor kan skyddas mot stigande havsnivåer genom ett sammanhängande kustskydd. I planeringsunderlagsdelen framgår även uppskattade kostnader för åtgärderna.

Stadsbyggnadskontoret har i arbetet med framtagande av *Strategi för kustskydd* samarbetat med fastighets- och gatukontoret, miljöförvaltningen samt stadskontoret. Strategin var, tillsammans med miljöprogrammets mål 8 om ökad resiliens, i fokus för Uppdrag budget 2022 - Samordna arbetet kring kustskydd och resiliens i syfte att möta framtida klimatförändringar (STK-2023-295). Inom ramen för budgetuppdraget har det bedrivits ett nationellt påverkansarbete avseende kustskydd mot stigande havsnivåer för att åstadkomma förändrad lagstiftning, tydliggöra ansvarsfördelning, långsiktigt ägande och finansiering.

En remiss av *Strategi för kustskydd* genomfördes under december 2022 - mars 2023. Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets svar på dessa redovisas i ett remissutlåtande. Remissförslaget har justerats i enlighet med redovisning i remissutlåtandet.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade att godkänna antagandehandlingen 2023-09-27 och att skicka förslaget till *Strategi för kustskydd* till kommunfullmäktige för antagande. Reservation (V).

Handlingen är digital. Länk till *Strategi för kustskydd*:

<https://gis.malmo.se/portal/apps/storymaps/collections/3304976c6c8141bc8e78b64b63020b40?item=1>

Delen Planeringsinriktning som är antagandehandling bifogas även ärendet som pdf.

Skyddsområden för sammanhängande kustskydd, planeringsstrategier samt planeringsriktlinjer har i väsentliga delar inarbetats i Översiktsplan för Malmö 2023 (STK-2023-1005) för att tydliggöra kommunens ställningstaganden avseende planering som möter stigande havsnivåer.

Strategi för kustskydd föreslås utgöra planeringsinriktning för stadens planerings- och exploateringsprocess för att möjliggöra en fortsatt hållbar stadsutveckling. Den visar även hur befintlig bebyggelse, natur- och kulturvärden, infrastruktur samt samhällsviktiga funktioner kan bevaras. Strategin föreslås ligga till grund för inriktningsbeslut för genomförande på kort och lång sikt avseende stigande havsnivåer. Den föreslås också utgöra en grund för klimatanpassning till följd av stigande havsnivåer i Malmös översiktsplan och fysiska planering.

Förslag till strategiska ställningstaganden

Sammanfattningsvis föreslår stadsbyggnadsnämnden följande ställningstaganden avseende klimatanpassning för stigande havsnivåer:

Malmö stads klimatunderlag

Malmö stads klimatunderlag utgår från SMHI och FN:s klimatpanels (IPCC) klimatscenario RCP 8,5, medianvärde och en 200 års extremhändelse, medianvärde. Utifrån detta klimatunderlag bedömer Malmö stad de klimatrelaterade riskerna från stigande havsnivåer.

100-årsperspektiv för exploatering.

Malmö stads detaljplanering ska säkras för en tidshorisont om 100 år, inom översiktsplanens ”uppmärksamhetsområde för havsnivåhöjning”.

Successiv anpassning.

Malmö ska bevaras och utvecklas som kuststad genom successivt anläggande av sammanhängande kustskydd. Skydden, som kommer att behöva anpassas efter platsen, ska anläggas när de behövs och dimensioneras etappvis utifrån konstruktionernas livslängd.

Ytbehov säkras i översiktsplanen och detaljplaner.

Ytbehovet för ett sammanhängande kustskydd för en tidshorisont om 200 år säkras genom översiktsplanens ”kustskyddsområde” och ”skyddsområde Sege å”. Strategins planeringsstrategier och planeringsriktlinjer, som till väsentliga delar är inarbetade i översiktsplanen, utgör grund för bl.a. skyddsbestämmelser i detaljplaner.

Malmö stad agerar utifrån sitt juridiska ansvar.

Ansvaret för klimatanpassning åligger respektive fastighetsägare eller verksamhetsutövare. Malmö stad utgår vid hantering av skyddsbehov från sitt juridiska ansvar och skyldigheter som myndighet, verksamhetsutövare, fastighetsägare och huvudman för allmän platsmark.

Kontinuerlig uppföljning.

Uppföljning och utvärdering av strategins implementering i verksamheten föreslås ske kontinuerligt inom ramen för ordinarie styr- och uppföljningsprocesser.

Juridiskt ansvar

Strategi för kustskydd visar även på de juridiska förutsättningarna och konstaterar att kommunen enligt gällande lagstiftning inte har skyldighet att anlägga skydd eller säkerhetsåtgärder för

befintlig bebyggelse eller anläggningar. Klimatanpassningen av befintlig bebyggelse åligger de enskilda fastighetsägarna. För att kunna genomföra större och sammanhängande skydd mot stigande havsnivåer behövs nya samverkansformer, finansieringsmodeller och incitament för fastighetsägare att agera. Kostnads- och ansvarsfördelning mellan stat, kommuner och övriga fastighetsägare behöver tydliggöras och lagstiftningen ses över, liksom långsiktigt ägande, ansvar, finansiering av framtida behov av underhåll och reinvesteringar. Strategin konstaterar slutligen att en lagstiftning som gynnar handlingskraft är nödvändig för klimatanpassningen.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret anser att *Strategi för kustskydd* är ett steg på vägen i Malmö stads arbete med klimatrelaterade risker. En av Malmös klimatrelaterade risker är översvämning, både till följd av skyfall och av stigande havsnivåer. Stadskontoret ser det som positivt att Malmö stad kan visa hur översvämningens risker ska hanteras utifrån båda dessa perspektiv genom Skyfallsplan för Malmö stad (STK-2017-1619-6) samt *Strategi för kustskydd* med fokus på översvämning till följd av stigande havsnivåer.

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i sin översiktsplan visa vilka klimatrelaterade risker som hanteras/behöver hanteras, samt hur detta arbete ska ske. Skyddsområden för sammanhängande kustskydd, planeringsstrategier samt planeringsriktlinjer är därför i väsentliga delar inarbetade i översiktsplanen. Stadskontoret vill uppmärksamma att det finns utvecklingspotential att tydliggöra förhållandet av olika styrdokument och underlag till översiktsplanen. Avseende *Strategi för kustskydd* så hade ett tydliggörande av vad som är redan antagna ställningstaganden i översiktsplanen kunnat särskiljas i ett eget avsnitt. På så sätt hade det varit tydligare vilka fördjupade ställningstaganden som görs i strategin. Det är särskilt relevant då Malmö stad så ofta genomför revideringar av översiktsplanen och det är av vikt att tydliggöra vilket styrdokument som är aktuellt. Utöver detta anser stadskontoret att strategin hade blivit tydligare om mål och syfte renodlats mer och att förhållandet till översiktsplanen tydliggjorts. Stadskontoret anser även att vissa bärande principer i strategin tydligare kunnat framhållas som ett ställningstagande, exempelvis att stadsutveckling (inkl Öresundsmetro) planeras utgöra en viktig beståndsdel i det sammanhängande kustskyddet för Malmö då en markhöjd över +4.5 meter RH2000 ska gälla (för upp/utfyllnad).

I enlighet med tidigare beslut bedriver Malmö stad ett nationellt påverkansarbete som bl a resulterat i ett samarbete med Göteborgs stad, och där båda städer uppmanar regeringen att tillsätta utredning för utvecklad lagstiftning, tydligare nationella riktlinjer och långsiktiga finansieringsmodeller för klimatanpassning mot stigande havsnivåer och skyfall. Under hösten 2023 fortsätter det nationella påverkansarbetet, som samordnas av stadskontoret och sker i nära samarbete med sakkunniga från stadsbyggnadskontoret, fastighets- och gatukontoret och miljöförvaltningen.

Strategi för kustskydd är framtagen som en webbapplikation med text, interaktiva kartor och olika flikar. Stadskontoret är positivt till att strategin har tillgängliggjorts på detta sätt, då det för vissa målgrupper kan innebära att det är enklare att tillgodogöra sig informationen i strategin. Det finns även en pdf-version av strategin som är en direkt kopia av webbapplikationen. Detta innebär att den inte särskilt anpassats för pdf-formatet. Stadskontoret anser att det hade varit önskvärt med en pdf (eller motsvarande format som är möjligt att digitalt arkivera) med ett format som anpassats till rapportform.

Utöver tillgänglighet och tydlighet saknas riktlinjer för hur webbapplikationer ska arkiveras. Allt fler kommunala dokument är i form av en webbapplikation. För vissa dokument, exempelvis Malmö stads nyligen antagna aktualiserade översiktsplan, finns utöver webbversionen även en tillgänglig och tydlig skriftlig version. För att svara upp mot behovet av en gemensam syn i användandet av webbapplikationer behöver stadskontoret göra en översyn av kommunfullmäktiges beslutade Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument, senast reviderad 2014.

I riktlinjerna står bl a ”En enhetlig utformning av styrdokumenterna skapar en igenkänningseffekt och stödjer genomförandet av intentionerna i styrdokumenterna.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att anta *Strategi för kustskydd*.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör